Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Asia: HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY:N LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2027

Päällystöliitto ry on puolustusministeriön ja sisäministeriön hallinnon aloilla toimiva työmarkkinakeskusjärjestö Akavaan kuuluva valtakunnallinen maanpuolustus-aatteellinen ammattijärjestö. Jäsenet toimivat maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden sekä kansallisen ja kansainvälisen turvallisuuden, puolustuksen ja kriisinhallinnan aloilla. Liitto on perehtynyt esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2027 erityisesti puolustusministeriön hallinnonalan osaan ja lausuntomme painopiste on henkilöstöä koskevissa asiakokonaisuuksissa.

Päällystöliitto pitää perusteltuna, että valtion vuoden 2027 talousarvioesityksessä vahvistetaan Suomen puolustuskykyä ja sisäistä turvallisuutta muuttuneen turvallisuusympäristön edellyttämällä tavalla. Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen tehtävien määrä ja vaativuus ovat viime vuosina kasvaneet merkittävästi. Suomen Nato-jäsenyys, lisääntyneet kansainväliset tehtävät, kansallisen valmiuden vahvistaminen sekä muuttuneen turvallisuusympäristön edellyttämät valvonta-, päivystys- ja turvaamistehtävät asettavat henkilöstölle aiempaa suurempia vaatimuksia.

Päällystöliitto pitää tärkeänä sitä, että puolustuskykyyn ja turvallisuuteen osoitettavissa resursseissa huomioidaan välttämättömien materiaali-investointien lisäksi niiden edellyttämät henkilöstöresurssit. Kaluston, järjestelmien ja muiden suorituskykyjen täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää riittävää määrää osaavaa ja toimintakykyistä henkilöstöä. Henkilöstö on keskeinen osa Suomen puolustuskykyä ja kokonaisturvallisuutta.

Talousarvioesityksessä Puolustusvoimien henkilöstömäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2027 noin 213 henkilötyövuodella. Päällystöliitto pitää näitä henkilöstölisäyksiä oikeansuuntaisina, mutta katsoo, ettei henkilöstön määrää voida arvioida irrallaan tehtävien samanaikaisesta kasvusta. Henkilöstömäärän tarkastelu pelkästään henkilötyövuosien määrän perusteella ei anna kokonaiskuvaa käytettävissä olevasta suorituskyvystä. Muuttuneet operatiiviset tehtävät ja velvoitteet edellyttävät tehtäviinsä koulutettua, kokenutta ja osaavaa henkilöstöä,

jonka osaamista ja toimintakykyä ei ole mahdollista rakentaa nopeasti. Käytännössä nykyinen henkilöstö joutuu siten kantamaan merkittävän vastuun kasvaneista ja vaativammista tehtävistä vielä pitkään. Tämä korostaa tarvetta huolehtia riittävästä henkilöstömitoituksesta ja osaamisen saatavuudesta pitkäjänteisesti.

Muuttunut turvallisuusympäristö on lisännyt sekä Puolustusvoimissa että Rajavartiolaitoksessa jatkuvan valmiuden, valvonnan ja operatiivisen toiminnan vaatimuksia. Näiden tehtävien pitkäjänteinen hoitaminen edellyttää riittäviä henkilöstöresursseja. Tehtäväkuorman kasvua ei voida pysyvästi kompensoida henkilöstön työkuormaa lisäämällä tai lepo- ja palautumisajoista tinkimällä.

Päällystöliitto pitää perusteltuna koulutetun reservin tehokasta hyödyntämistä, jotta osaavan henkilöstön riittävyydestä on voitu varmistua. Reservin käyttö mahdollistaa suorituskyvyn kasvattamisen ja samalla vähentää pitkäkestoisten operatiivisten tehtävien sitovuutta palkatulle henkilöstölle. Ammattisotilaiden ja muun henkilöstön korkea sitoutuminen tehtäviinsä on merkittävä voimavara, mutta tätä sitoutumista ei tule käyttää henkilöstöresurssien pysyvänä paikkaajana.

Kun turvallisuusympäristön muutoksen seurauksena syntyy pysyviä tai toistuvasti aktivoituvia operatiivisia tehtäviä, myös niiden edellyttämät henkilöstöresurssit tulee rakentaa pysyviksi. Ratkaisu ei voi olla se, että sama palkattu henkilöstö hoitaa ensin normaalit virkatehtävänsä ja vastaa niiden lisäksi ympärivuorokautisesta operatiivisesta tehtävästä vapaa-ajastaan, lepoajastaan ja palautumisestaan tinkien.

Päällystöliitto pitää välttämättömänä, että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen henkilöstöresurssien mitoituksessa huomioidaan nykyisten tehtävien lisäksi muuttuneen turvallisuusympäristön aiheuttama pysyvä tai toistuva lisäkuormitus. Tarvittavat sotilas- ja muut virat on perustettava tehtävien tosiasiallisen määrän ja jatkuvuuden perusteella. Riittävä henkilöstöresurssi, kohtuullinen työkuormitus, riittävä lepo ja palautuminen eivät ole turvallisuusviranomaisten toiminnan kannalta toissijaisia henkilöstöpoliittisia kysymyksiä. Ne ovat osa Suomen puolustuskykyä, rajaturvallisuutta ja kokonaisturvallisuutta.

Marko Jalkanen
Puheenjohtaja

Marko Ylönen
Pääluottamusmies